الحاج داکترامـیـــن الـدیـن« سعـیـدی – سعید افـغــانی»

۲۷ جولای ۲۰۱۵

اربعین و یا روز چهل برای مرده

تعزیه و همدردی:

تعزیه لغت عربی بوده و ازلحاظ لغوی به معنای اظهار همدردی ، سوگواری و تسلیت است . و یا به عبارت دیگر تعزیت، عزاداری کردن تسلیت دادن برای بازماندگان متوفا وگفتن تسلیت به ایشان .

تعزیت برای تسکین آلام و دردهای فرد مصیبت دیده و فرونشاندن ترس و هراس فرد و آرام ساختن اندوه و بی قراری وی می باشد.

پیامبر صلی الله علیه و سلم می فرماید: « من عَزَّی مصابًا فله مثل أجره » یعنی: «آن که مصیبت دیده ای را تعزیت گوید پاداشی به اندازۀ او برای اوست.» (ترمذی وابن ماجه).

اصطلاح تعزیه درافغانستان به نام « مراسم فاتحه خوانی ویا فاتحه» معروف میباشد که البته توام با گفتن فاتحۀ مردانه وزنانه تقسیم می شود.

همانطوری که گفتیم تعزیت وتسلیت گفتن پس از کفن و دفن میت به همۀاعضای خانوادۀ میت خواه بزرگ باشند و یا کوچک عمل مستحب است؛ زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده‌اند:

« هر مسلمانی که به هنگام مصیبتی به برادر مسلمان خود تسلیت بگوید، روز قیامت خداوند لباس کرامت را بر تن او می‌پوشاند».(اخرجه ابن ماجه).

خواننده محترم !

در خانه ای که غم باشد به طرف ایشان تا سه روز برای تعزیت رفتن مستحب است، برای متعلقین مرده تسلی دادن، بیان فضایل و بیان کردن این ثواب عظیم الشأن ورغبت بر صبر کردن وطلب دعای مغفرت برای مرده کار نیک وعمل اسلامی به شمار می رود .

رفتن به خانۀ متوفی واظهار غمشریکی را در اصطلاح شرع تعزیت گویند، ولی نباید فراموش کرد که بعد از سه روز تعزیت کردن مکروه تنزیهی می باشد ، لیکن اگر باز ماندگان متوفی ویا به اصطلاح شخصی که برایش تعزیت داده می شود ، در سفر باشد و بعد از سه روز به خانه تشریف بیاورد ، می توان بعد از سه روز هم نزد اقارب رفته ومراسم تسلیت وتعزیت را به جای آورد .

در همۀ این احوال در جنب این که یک مسلمان مراسم تعزیت را به جای می اورد ، فراموش نباید کرد که بازماندگان متوفی را به صبر و شکیبائی و راضی بودن به قضاء و قدر خداوندی ترغیب می نماید.

خواهران وبرادران محترم !

محقیقن وعلمای اسلامی با تمام صراحت حکم می نمایند که : تجلیل وبرگزاری از روز چهل بالای میت نه تنها هیچ گونه اساس، بنیاد وپایه ای در دین مقدس اسلام نداشته و ندارد ، بلکه این عادت از رسوم و رواج فراعنه در بین مسلمانان نفوذ وسرایت نموده است و به مرور زمان دامن جامعۀ اسلامی را به این مرض مبتلاء ساخته است .

اربعین وتدویر روز چهل برای مرده، بدعت محض بوده و در اسلام پایه و اساسی شرعی ندارد .

بزرگداشت میّت و مرثیه سرایی بر او به طرق مرسوم امروزی و اجتماع برای آن و غلو در ستودن میّت به دلیل حدیث عبدالله بن ابی اَوفی که احمد و ابن ماجه (مسند أحمد (۱۸۳۵۱)، وسنن ابن ماجه باب ما جاء فی الجنائز (۱۵۸۱). (آن را روایت نموده و حاکم نیز آن را صحیح دانسته که گفته: «نهی رسول الله عن المراثی». (پیامبر صلی الله علیه وسلم از مرثیه ما را نهی نموده است) جایز نیست، و چون در ذکر اوصاف میّت غالباً همراه امت با فخر و تجدید غصه و به هیجان رساندن اندوه اما صِرف تعریف از هنگام ذکر او، و یا هنگام عبور جنازه و ذکر اعمال نیک وی همچون رثای برخی از یاران پیامبر صلی الله علیه وسلم هنگام شهادت یاران اُحد جائز است.

از انس بن مالک س نقل شده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم و یاران از جنازه‌ای عبور کردند او را به خیر و نیکی ستودند، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «وجبت»، سپس به جنازه دیگری عبور کردند، فرمود: «وجبت»، عمر گفت:

چه چیزی واجب گشت؟ پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «این که بر او ستایش نیک نمودی جنت برای او واجب گشت، و این جنازه‌ای را که بر آن تعریف شر نمودی آتش بر او واجب می‌گردد، شما در زمین شاهدان خداوند می‌باشید» (مسلم در کتاب الجنائز (۱۵۷۸).

حکم دار الافتاء مصر درمورد گرفتن روز چهلم:

شیخ امام حسنین محمد مخلوف طی فتوای شمار (۳۷۷) خویش که ثبت دارالافتاء مصر نیز می باشد چنین حکم نموده است :

« گرفتن روز چهلم در شریعت وجود نداشته و از سنت آنحضرت صلی الله علیه و سنت صحابه نمی باشد و حتی تابعین روز چهلم را نگرفته اند و این عادت در قدیم در بین مسلمانان رواج نداشت . چهل یک عادت جدید و یک بدعتی می باشد که شریعت آن را منع نموده است.

مردم فکر کرده اند که گرفتن چهلم از دین است و ایشان در خطأ می باشند. دربرگزاری چهلم پول درغیر راه صحیح مصرف می شود .

ممکن است میت از مردم و از خداوند قرضدار باشد و ممکن است خانوادۀ میت به پول محتاج باشند.

و همچنان گرفتن روز چهلم تجدید از غم و حزن می باشد که در شریعت مکروه است.

در حدیث شریف که (التعزیه مره) . تعزیه یکبار است چنانکه در نیل الأوطار و در فتاوی التتار خانیه (در مذهب حنفی) آمده که اگر کسی یکبار فاتحه داده باشد، بار دوم فاتحه ندهد .

در کتاب (الدر المختار) آمده است که فاتحه دادن و گرفتن بعد از سه روز کراهیت دارد زیرا غم را تجدید می کند .

بناءً گرفتن روز چهلم و فاتحه زیادتر از سه روز یک بدعت بدی می باشد و دین و دنیا را فاسد می سازد و باید مردم از این عادت بد دوری کنند و چیزی که برای میت در زندگانی برزخ فایده دارد دعا و استغفار و تلاوت قرآن عظیم الشأن و فرستادن ثواب آن می باشد و خواندن نماز و گرفتن روزه و رفتن به حج از طرف میت برای میت ثواب می رسد. »

لازم به یادآوری است که به روایت زاد المعاد جلد ۱ صفحه ۸۰۵ ترتیب مراسم برای تعزیه و جمع شدن خانوادهٔ میت و سایر دوستان میت برای مراسم تعزیه ، تسلیت ویا به اصطلاح مراسم فاتحه و قرائت قرآن آنهم توسط چند نفر قاری ودر ظرف یک یا دو ساعت، بدعت بوده و هیچ اصلی دردین مقدس اسلام ندارد . » (برای معلوماتی مزید مراجعه شود : زاد المعاد جلد ۱ صفحه ۵۰۸).

تتبع ونگـارش:

الحاج داکترامـیـــن الـدیـن« سعـیـدی – سعید افـغــانی»

مـدیـــر مرکزمطـالعات ستراتیژیک افـغان و مسؤول مرکز کلتوری دحــق لاره- جـرمـنی